

N:o 5.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ändrad lydelse af 1 § 3 mom. i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maldrycker; gifven Stockholms slott den 3 december 1909.

Under åberopande af härvid fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen besluta att 1 § 3 mom. af förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maldrycker skall från den 1 oktober 1910 erhålla följande förändrade lydelse:

Denna förordning äger icke tillämpning å tillverkning af maltextrakt; denna bedrifves under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t särskildt föreskrifver.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Carl Swartz.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 december
1909.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              SWARTZ,
              greve HAMILTON,
              greve EHRENSVÄRD,
              MALM,
              LINDSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anförde i underdånighet:

I 1 § 3 mom. af nådiga förordningen den 17 juni 1903 angående tillverkning och beskattning af maltdrycker stadgades, att förordningen icke ägde tillämpning å sådan tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt, som ägde rum antingen å apotek för medicinskt ändamål eller eljest under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t för särskildt fall föreskrefve. Vid tillstyrkandet den 8 mars 1907 af Kungl. Maj:ts proposition till 1907 års Riksdag med förslag till ny förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker anförde jag, beträffande nyss omnämnda stadgande i 1903 års förordning, att med detsamma,

såsom af de förberedande arbetena för förordningen framginge, afsåges att bereda ifrågavarande tillverkning skattefrihet. Vid den tid då nämnda förberedande arbeten utfördes och äfven när 1903 års förordning utfärdades, användes det å apoteken och vid ett par fabriker inom riket tillverkade äfvensom det från utlandet importerade maltextraktet hufvudsakligen om ej uteslutande till medicinskt ändamål. Sedan maltdrycks-tillverkningen underkastats beskattning och bryggerierna, äfven de skattefria, till följd däraf ställts under kontroll, hade emellertid åtskilliga läskedrycksfabriker börjat att med begagnande af maltextrakt tillverka ett slags drycker, som såldes under olika namn, en del tydligen angifvande att drycken vore tillverkad af maltextrakt. Dessa drycker måste, oafsedt det namn tillverkaren åsatte dem, anses såsom maltdrycker; en del af dem fölle under definitionen å svagdricka, under det att andra hade sådan maltstyrka, att de borde anses såsom beskattningsbara malt-drycker. Vid sådant förhållande kunde det ej vara lämpligt att med-gifva skattefrihet för det malt, som användes vid maltextraktfabriker. I anledning häraf hade 1 § 3 mom. i det vid 1907 års riksdag fram-lagda författningsförslag erhållit följande lydelse:

Denna förordning äger icke tillämpning å sådan tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt, som äger rum å apotek för medicinskt ändamål. För eljest bedrifven dylik tillverkning må Kungl. Maj:t med-gifva de undantag från kontrollföreskrifterna i denna förordning, som i särskildt fall pröfvas nödiga.

Förslaget i denna del föranledde emellertid till åtskilliga erinringar. I den skrifvelse af den 29 maj 1907, däri Riksdagen tillkännagaf sitt beslut i anledning af Kungl. Maj:ts omförmälda proposition, framhöll sålunda Riksdagen, att emot den föreslagna nya bestämmelsen i 1 § 3 mom. af författningsförslaget hade inom Riksdagen uttalats betänkligheter i det hänseendet, att den inhemska tillverkningen af maltinfusioner och maltextrakt, med undantag af den å apotek för medicinskt ändamål bedrifna, skulle genom beskattningen komma i en ogynnsam ställning gentemot de preparat af ifrågavarande slag, som importerades från utlandet. För att undgå denna olägenhet hade ifrågasatts, huruvida för preparat af maltinfusioner och maltextrakt i koncentrerad form, tillverkade inom riket, skulle kunna medgifvas skattefrihet, äfven då de icke tillverkades å apotek. Med afseende härå hade chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå i afgifvet utlåtande anført, att till det skäl, som i chefens för finansdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet angifvits för införande af den ifrågavarande för-

*Riksdagens
skrifvelse.*

ändrade bestämmelsen, ytterligare kunde läggas, att genom annonser och cirkulär utbudits s. k. torröl, d. v. s. maltextrakt i torkadt tillstånd, uttryckligen afsedt att användas för hembrygd af öl, till hvilket ändamål hvarje paket extrakt skulle åtföljas af behöflig mängd jäst. Oaktadt det vore chefen för kontroll- och justeringsbyrån obekant, huruvida sådant maltextrakt ännu kommit till användning inom landet, syntes honom dock vara tydligt, att det skulle vara synnerligen olämpligt att medgifva den ifrågasatta skattefriheten för maltextrakt. Då emellertid maltextrakt enligt uppgift inginge såsom beståndsdel i en del till födoämnen afsedda preparat, torde restitution af skatt för det malt, som förbrukats för på dylikt sätt användt maltextrakt, möjligen kunna ifrågasättas. Förslag därom syntes dock böra föregås af en utredning angående ej mindre den omfattning, hvori dylik tillverkning må förekomma, än äfven den kontroll, som skulle erfordras för skatterestitutionen.

Vid behandlingen inom Riksdagen af ifrågavarande stadgande hade, anföres vidare i Riksdagens skrivelse, tillika gjorts gällande, att den föreslagna skattefriheten för maltextrakt, tillverkad å apotek för medicinskt ändamål, innebure en premiering af apoteken i förhållande till andra tillverkare af maltextrakt. Enär vid apotek bedrefves tillverkning af maltextrakt äfven för annat än rent medicinskt ändamål, borde det för sådant ändamål tillverkade maltextraktet särskiljas, hvilket kunde ske exempelvis genom föreskrift, att å apotek tillverkade maltpreparat skulle för åtnjutande af skattefrihet vara försatta med läkemedel eller annat ämne, som kunde förhindra dylika maltpreparats användningen vid maltdryckstillverkning.

De emot förevarande stadgande sålunda framställda erinringar syntes Riksdagen befogade, medan Riksdagen å andra sidan ansett tillräcklig utredning icke förefinnas, för att med stöd däraf erforderliga förändrade bestämmelser skulle kunna utarbetas. Riksdagen hade därför beslutit, att stadgandena i 1 § 3 mom. af 1903 års tillverkningsförordning tills vidare skulle bibehållas, samt att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning, med beaktande därvid af ofvan angifna synpunkter, i hvad mån skattefrihet vid tillverkning af maltdrycksinfusioner och maltextrakt skäligen borde äga rum, och om framläggande för nästkommande Riksdag af det förslag till bestämmelser, hvartill utredningen kunde gifva anledning.

I den förordning angående tillverkning och beskattning af malt-drycker, som utfärdades den 7 augusti 1907, hafva alltså bestämmelserna rörande skattefrihet m. m. i fråga om maltinfusioner och maltextrakt erhållit samma lydelse som motsvarande bestämmelser i 1903 års författning.

Öfver Riksdagens berörda framställning har kontroll- och justeringsstyrelsen i underdånig skrifvelse den 3 december 1908 afgifvit utlåtande och därvid till en början, hvad beträffar det i omnämnda författningsrum omnämnda preparatet maltinfusion, anført, att därmed syntes afses den vid öfvergjutning af malt med vatten erhållna tämligen svaga vörten, hvilken enligt uppgift hufvudsakligen användes till maltbad och i sådant fall lättast torde beredas af malt och vatten omedelbart före användningen. Handelsvara torde maltinfusion knappast vara, om icke i form af alkoholfri maltdryck, i hvilket fall å densamma skulle tillämpas tillverkningsförordningens bestämmelser. Det torde därför vara skäl att inskränka det i 1 § 3 mom. afsedda undantaget till enbart *maltextrakt*.

Hvad detta beträffade tillverkades det, såvidt styrelsen kunnat inhämta, förnämligast vid några få med droghandel förenade apotek, såsom i Stockholm, Göteborg och Malmö, samt dessutom vid några fristående fabriker, såsom vid Agnesberg i närheten af Göteborg, i Lund och Hörby. Den största tillverkningen syntes förekomma vid apoteket Nordstjärnan i Stockholm och fabriken Melos vid Agnesberg, dock hade den årligen afverkade malmängden hittills ej öfverstigit 12,000 kilogram på någotdera stället. Vid öfriga fabriker vore tillverkningen tämligen obetydlig.

Det vanligen förekommande maltextraktet vore, fortsätter kontroll- och justeringsstyrelsen, en tjock, gul till brun, mycket segfluten massa med en vattenhalt af omkring 22 procent. Därjämte tillverkades sedan några år ett hvitt pulverformigt extrakt med blott 4 å 5 procent vatten, hvilket till större delen bestode af rent maltsocker och kallades melos.

Tillverkningen af maltextrakt tillginge så, att maltet utlakades med varmt vatten, och den erhållna vörten afdunstades numera i vakuumpannor till önskad konsistens. Genom användning af vakuumpannor blefve produkten ljusare till färgen och mera rensmakande.

Utbytet af sådant tjockt extrakt utgjorde omkring 70 procent af maltets vikt. Vid ett maltpris af 28 kronor per deciton blefve materialkostnaden för extraktet omkring 40 öre per kilogram, tillverkningspriset åter uppgåfves till 1 krona å 1 krona 10 öre per kilogram. Extraktet såldes i allmänhet på burkar om 400, 250 och 125 gram, och en burk om 400 gram kostade omkring 70 öre i större partier. Det ofvannämnda preparatet melos kostade per burk om 250 gram ända till 2 kronor i minuthandel.

Ofta nog uppblandades det på apotek tillverkade maltextraktet med tillsatser för medicinskt ändamål, såsom med järn-, kalk- och jod-

preparater, järnalbuminat, kinin, pepsin, fiskolja m. m., och dylika blandningar blefve naturligtvis afsevärdt dyrare.

Maltextrakt torde så godt som uteslutande användas som hälso-medel för svaga personer samt till barnföda, och detta gällde lika väl om det, som tillverkades vid fristående fabriker, som om det, som tillverkades vid apotek. Det funnes därför ingen giltig anledning att med afseende på kontroll och eventuell skatt göra någon skillnad mellan apotek och fristående fabriker, så mycket mindre som säkerligen större delen äfven af det vid apotek tillverkade såldes i form af oblandadt extrakt och man i en apoteksfabrik ej rimligtvis kunde göra skillnad mellan oblandadt och med läkemedel för medicinskt ändamål försatt extrakt.

En fordran torde man dock böra uppställa för allt slags extrakt, som tillverkades med anspråk på skattefrihet, nämligen att det hade en sådan konsistens, att det ej kunde användas till dryck. Det vore nämligen en möjlighet, som ej vore alldeles utesluten, att eljest den skattefria tillverkningen af maltextrakt skulle kunna missbrukas för tillverkning af alkoholfria maltdrycker, men detta förhindrades genom en bestämmelse, att maltextraktet skulle hafva en ekstrakthalt af exempelvis minst 50 procent, enär det då blefve så dyrt, att dess användning för framställning af maltdrycker ej lönade sig.

Äfven i Tyskland vore maltextrakt skattefritt men blott sådant, som vore starkt förtjockadt.

Maltextrakt torde vara föremål för någon ehuru obetydlig import. Den därå belöpande tullen, 15 procent af värdet, vore sannolikt fullt tillräcklig att skydda den inhemska tillverkningen. Äfven torde någon export förekomma.

Skattefrihet för maltextrakt torde dock icke böra utsträckas till sådan tillverkning däraf, som skedde i bryggerier vid och i samband med maltdryckstillverkning, emedan den i sådant fall erforderliga kontrollen blefve alltför dyrbar.

Hittills hade, i enlighet med föreskrifterna i 1 § 3 mom. af ifrågasvarande förordning, maltextrakttillverkning på apotek för medicinskt ändamål ej varit underkastad någon som helst kontroll; man hade ej ens vetat, hvarest dylik tillverkning ägt rum, och följaktligen ej heller, om den uteslutande varit afsedd för medicinskt ändamål. Denna olägenhet syntes kunna undvikas därigenom, att anmälningsplikt infördes för all tillverkning af maltextrakt, vare sig den skedde på apotek eller eljest, hvarjämte öfverkontrollören i det distrikt, där maltextraktfabrik vore belägen, borde äga rätt att inspektera tillverkningen, särskildt med

hänsyn därtill, att extraktet måste vara tillräckligt tjockflytande, äfvensom att granska tillverkarens räkenskaper, såvidt de rörde tillverkningen af maltextrakt. Det borde därför äligga tillverkaren att föra särskild bok, enligt af kontroll- och justeringsstyrelsen fastställt formulär, öfver tillverkningen och försäljningen af maltextrakt. Härigenom skulle ock erhållas nödig kontroll öfver användningen af maltextraktet.

De nu ifrågasatta ordningsföreskrifterna — som kontroll- och justeringsstyrelsen sammanfört i ett särskildt författningsförslag — vore, framhåller styrelsen vidare, af sådan beskaffenhet, att de, i likhet med ordningsstadgan för bryggerierna och andra dylika författningar, syntes böra utfärdas af Kungl. Maj:t.

Med anledning af hvad styrelsen sålunda anfört har styrelsen i underdånighet hemställt, att 1 § 3 mom. i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maldrycker, måtte erhålla följande ändrade lydelse:

Denna förordning äger icke tillämpning å tillverkning af maltextrakt, som bedrifves under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t särskildt föreskrifver.

Sedan kungl. medicinalstyrelsen genom nådig remiss den 15 januari 1909 anbefallts inkomma med underdånigt yttrande i ärendet, har medicinalstyrelsen i underdånig skrifvelse den 19 april samma år afgifvit utlåtande och därvid, med förmälan att styrelsen anmodat vederbörande referent inom medicinalstyrelsen att med biträde af revisorerna för medicinaltaxan utreda förevarande ärende, öfverlämnat den af de sakkunnige sålunda gjorda utredningen.

*Medicinal-
styrelsen.*

I en till medicinalstyrelsen ställd skrift hafva de sakkunnige, hvad beträffar kontroll- och justeringsstyrelsens förslag, att undantaget i förevarande författningsrum skulle inskränkas till endast maltextrakt, förklarar, att detta yrkande syntes hafva allt fog för sig, enär maltinfusion knappast torde förekomma såsom handelsvara annat än i form af alkoholfri maldryck och därför fölle under förordningens på sådan dryck tillämpliga bestämmelser.

Hvad därefter anginge de föreslagna villkoren för skattefri tillverkning af maltextrakt, hade de sakkunnige, för att vinna en bättre inblick i de förhållanden, hvarunder maltextrakt tillverkades vid apoteken, samt därigenom sättas i tillfälle att bedöma, huruvida den af kontroll- och justeringsstyrelsen föreslagna kontrollen å denna tillverkning kunde finnas behöflig, dels direkt från de apotekare, som för närvarande utöfvade maltextraktberedning i samband med apoteksrörelsen, införskaffat

upplysningar i vissa afseenden, dels ock genom en af de sakkunnige verkställt en särskild utredning å de pris, maldrycker skulle betinga, om de bereddes af maltextrakt, sådant detta försålde från apoteken, jämfördt med prisen å samma drycker vid vanlig beredning å bryggerier. Denna sistnämnda utredning, som jag tillåter mig att ordagrant återgifva, är af följande lydelse:

»1 burk maltextrakt innehåller i medeltal 380 gr. extrakt, beräknas torrsubstansen vara cirka 78 procent innehåller således 1 burk maltextrakt 296,4 gr. torrsubstans (maltsocker).

1 burk maltextrakt kostar vid inköp i parti 70 öre per burk incl. burk kork och kapsyl. I lös vikt utgör priset 57 öre per burk och har detta sista pris lagts till grund för beräkningen.

Vid förjäsning af vört skall denna vid förjäsning till lageröl hålla 14 procent maltsocker — vid framställning af pilsneröl och pilsnerdricka resp. 12 procent och 9 procent maltsocker.

Af 1 burk maltextrakt erhålles vid förjäsning till

1. lageröl (14 % maltsocker)	2,117 liter i utbyte som alltså kostar 26,9 ö. per lit.
2. pilsneröl (12 % »)	2,470 » » » » » 23,08 ö.» »
3. pilsnerdricka (9% »)	3,291 » » » » » 17,3 » » »

100 kg. malt kostar i medeltal 25 kronor och beräknas gifva i utbyte

1. lageröl	600 liter som alltså kostar 4,166 öre per liter
2. pilsneröl	615 » » » » » 4,06 » » »
3. pilsnerdricka	822 » » » » » 3,04 » » »

För att framställa samma kvantiteter lageröl, pilsneröl och pilsnerdricka erfordras omkring 64 kg. maltextrakt således omkring 221 burkar betingande en kostnad af 125 kronor 97 öre.

I beräkningarna äro ej upptagna arbetskostnad, maltskatt m. m. utan endast själfva materialvärdet.

På grund af det anförda ställer sig således

1. lageröl omkr. 6,4 gånger dyrare då det tillverkas af maltextrakt i st. f. malt
2. pilsneröl » 5,6 » » » » » » » »
3. pilsn.-dr. » 5,7 » » » » » » » »

Vid redogörelse för upplysningarna från de apotek, hvilka befattade sig med fabrikation af maltextrakt, framhålla de sakkunnige, att å nämnda apotek tillverkades inga andra maltpreparat än maltextrakt, rent eller tillsatt med medikamentösa ämnen. Den årligen afverkade malmängden syntes sammanlagdt hålla sig mellan 45,000 och 50,000 kilogram, och

extrakthalten uppginge till 75 à 80 procent. Priset på varan ställde sig så högt som 20 à 25 öre pr 100 gram, hvilket uppenbarligen gjorde, att preparatet omöjligen kunde med någon ekonomisk fördel användas för framställning af maltdrycker. Den af sakkunnige lämnade utredningen å de pris, maltdrycker skulle betinga, därest de bereddes af apotekens maltextrakt, visade också tillfyllest, att ett sådant missbruk af extraktet snart skulle blifva ruinerande för maltdrycksfabrikanten. Någon försäljning af maltextrakt till läskedrycksfabriker eller bryggerier förekomme därför icke heller å apoteken. Från ett apotek, nämligen Nordstjärnan i Stockholm, meddelades däremot, att en jämförelsevis ringa mängd maltextrakt försåldes till karamellfabrikanter, men i dylikt fall måste alltid köparen afgifva intyg, att extraktet vore afsedt för karamellfabrikation.

Af den lämnade utredningen framginge sålunda, syntes det de sakkunnige, att något behof af en särskild kontroll öfver maltextrakt-tillverkningen å apoteken utöfver den, som apoteken vore underkastade genom medicinalstyrelsens försorg, icke förefunnes, åtminstone för det närvarande. För apotekens vederbörliga skötsel torde det däremot vara synnerligen olämpligt, att kontrollanter, som icke vore förfarna i apotekaryrket, bemyndigades att när som helst inspektera en del af apotekens verksamhet, ett uppdrag, som ju för öfrigt lika väl borde kunna utföras af medicinalstyrelsens kontrollanter, som af de vid kontrollen öfver maltdryckstillverkningen anställda öfverkontrollörerna. I denna del ansåge de sakkunnige sig alltså böra bestämdt afstyrka kontroll- och justeringsstyrelsens underdåniga förslag, men hade för öfrigt intet att anmärka mot de föreslagna bestämmelserna, därest Kungl. Maj:t öfver hufvud taget skulle finna föreskrifvandet af särskilda villkor för skattefri tillverkning af maltextrakt å apotek erforderligt.

För egen del har medicinalstyrelsen, under återopande af den sålunda lämnade utredningen, i underdånighet hemställt, att, då något behof af en särskild kontroll öfver maltextrakt-tillverkningen å apoteken, på sätt de sakkunnige anført, icke föreläge, men föreskrifter af den art, kontroll- och justeringsstyrelsen föreslagit, skulle medföra besvär och olägenheter för apotekens skötsel, någon annan ändring icke måtte vidtagas i nuvarande lydelsen af 1 § 3 mom. i förordningen angående tillverkning och beskattning af maltdrycker än att orden »maltinfusioner och» såsom obehöfliga utginge.

För egen del får jag till en början tillkännagifva, att jag på de skäl, som därutinnan anförts, finner, att det undantag med afseende å malt-

Departements-
chefen.

infusioner, som stadgas i 1 § 3 mom. af ifrågavarande författning, saklöst kan ur sagda författningsrum utgå och dylika infusioner sålunda såväl formellt som reellt jämföras med de i författningen omförmälda maldrycker.

Det år 1907 framlagda författningsförslaget i förevarande del afsåg, såsom redan angifvits, att med afseende å skattskyldigheten i princip likställa maltextrakt, som tillverkades annorstädes än å apotek och där för annat än medicinskt ändamål, med maldrycker i allmänhet. De af Riksdagen häremot uttalade betänkligheter hafva otvifvelaktigt i vissa afseenden genom den nu lämnade utredningen vunnit bekräftelse. Sålunda framgår af denna utredning, att någon skillnad i afseende å konsistens eller slutliga användningen icke kan göras mellan maltextrakt, som tillverkats på apotek, och sådant, som tillverkats i fristående fabrik.

Maltextrakt användes, medelbart eller omedelbart, så godt som uteslutande såsom hälsomedel eller till barnföda. Extrakthalten uppgår i regel till icke obetydligt öfver 50 procent. De faktiska förhållandena förbjuda därigenom såväl den ena som den andra fabrikanten att tillverka maltextrakt för ändamål, som kunna falla inom ramen för den i författningen eljest stadgade skattskyldighet. Kostnaderna för framställande af maltextrakt med den konsistens, hvarom jag nyss talade, äro nämligen uppenbarligen så höga, att en användning af maltextrakt för tillverkning af maldrycker är för såväl bryggeriägare som enskilda allt annat än lockande. I denna omständighet torde ock vara att söka anledningen därtill, att den fara för hembrygd af öl genom användande af s. k. torröl, som antydes i Riksdagens förut omförmälda skrifvelse, icke i verkligheten gjort sig gällande. Under nu angifna förhållanden synes det mig icke annat än rättvist och ur allmän synpunkt lämpligt, att malt, som användts för tillverkning af maltextrakt vare sig å apotek eller vid fristående fabrik, är och förblir skattefri. Lika med kontroll- och justeringsstyrelsen håller jag dock före, att dylik skattefrihet till förekommande af vissa svårigheter vid kontrollen icke bör utsträckas till tillverkning af maltextrakt i bryggeri.

Men äfven om maltextraktfabrikationen för närvarande icke torde kunna leda till missbruk, är dock möjligheten därtill för framtiden icke helt utesluten. Garantier mot eventuella missbruk stå dock, på sätt den lämnade utredningen visar, att vinna dels i stadgande om extrakt-halt dels ock i kontrollföreskrifter.

Det har redan framhållits, hurusom maltextraktets utnyttjande för tillverkning af maldrycker, ekonomiskt sedt, är beroende på extrakt-halten. Ju högre extrakthalten är, desto större hinder möter för ett

dylikt utnyttjande. Å andra sidan kan det naturligen icke vara lagstiftningens ändamål att för skattefrihet vid maltextraktstillverkningen fordra högre extrakthalt än hvad till förekommande af missbruk kan anses nödigt. Och då, enligt hvad upplyst blifvit, missbruk icke är att befara vid en extrakthalt af 50 procent, har jag ej något att erinra mot kontroll- och justeringsstyrelsens förslag i förevarande afseende.

Beträffande styrelsens förslag till kontrollföreskrifter må genast påpekas, att åt desamma icke skulle ernås effektivitet, utan att den myndighet, som medelbart eller omedelbart skulle vaka öfver efterlefnaden af föreskrifterna, blefve, innan tillverkning af maltextrakt började, därom underrättad. I fråga om tillverkning af maltextrakt vid fristående fabrik kan någon tvekan icke råda därom, att dylik anmälningsplikt bör åläggas tillverkaren, och att anmälan, i likhet med anmälan om maldryckstillverkning, bör göras hos vederbörande Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

Fråga uppstår då, om i nämnda eller andra hänseenden skillnad bör göras mellan tillverkning af maltextrakt vid apotek och dylik tillverkning vid fristående fabrik.

Visserligen är det sant att, så länge apotekens maltextraktstillverkning bedrifves på samma sätt som för närvarande och således endast en vara med hög extrakthalt tillverkas, någon fara för missbruk genom extraktets användning till beredande af maldryck ej föreligger. Samtidigt är dock att märka, att för närvarande intet hindrar en apotekare att tillverka extrakt med betydligt lägre extrakthalt, exempelvis sådan som vanlig portervörts, och att sedermera försälja detta vida billigare extrakt till en maldryckstillverkare. Då emellertid allt detta kan med lika rätt eller orätt sägas om hvilken maltextraktfabrikant som helst, synes det mig vara särdeles lämpligt och ingalunda obilligt, att all skattefri tillverkning af maltextrakt ställes under kontroll. Att denna kontroll vid såväl apotek som fristående fabriker utöfvas af samma myndigheter är naturligen i och för sig en fördel och i förevarande fall så mycket behöfligare, som kontrollen med afseende å maltextrakt måste, jag vore nästan beredd att säga, framför allt afse att undersöka maltextraktets slutliga användning. Och då den egentliga faran för missbruk skulle bestå däri, att maltextraktet användes för produktion af maldrycker, äro, synes det mig, kontrollmyndigheterna vid maldrycksbryggerierna närmast lämpade för kontroll öfver maltextraktstillverkningen. Äfven om, såsom medicinalstyrelsen befarat, kontrollen öfver sistnämnda tillverkning, sådan den af kontroll- och justeringsstyrelsen föreslagits, skulle medföra besvär och olägenheter för apotekens skötsel, skulle jag sålunda an-

sett mig böra, såvidt möjligt, följa kontroll- och justeringsstyrelsens förslag. Medicinalstyrelsens farhågor torde dock, åtminstone till en del, bero på missuppfattning om innebörden af samma förslag. Det hufvudsakliga besvär, kontrollen komme att orsaka de apotekare, som ville tillverka maltextrakt, skulle nämligen bestå i skyldigheten att en gång om året, i september månad, göra anmälan hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att föra bok öfver tillverkningen och försäljningen af maltextrakt, samt att hålla nämnda bok tillgänglig för vederbörande öfverkontrollör. Skyldigheten att föra dylik bok torde emellertid i allmänhet vara så mycket mindre betungande, som enhvar ordentlig tillverkare redan nu icke lärer sakna bokhålleri i sin affär. För öfrigt torde öfverkontrollören, som enligt kontroll- och justeringsstyrelsens förslag skulle utöfva den närmare tillsynen öfver tillverkningen, ej behöfva besöka apoteket i och för inspektion mer än en eller annan gång om året för att tillse, att det tillverkade extraktet vore tillräckligt tjockflytande, samt för att ur tillverkningsjournalen göra behöfligt utdrag för kontroll- och justeringsstyrelsens statistik. Och någon ingående granskning af apotekets räkenskaper rörande tillverkningen af maltextrakt torde ännu sparsammare behöfva förekomma.

Mot de kontrollföreskrifter, hvarför jag nu redogjort och som i öfrigt föreslagits af kontroll- och justeringsstyrelsen, har jag ej något erinra; lärande desamma böra utfärdas af Eders Kungl. Maj:t, sedan beslut i laga ordning fattats om ändring i nu gällande bestämmelser angående tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt.

Af hvad jag anført torde framgå, att jag ej har något att erinra mot kontroll- och justeringsstyrelsens förslag om ändring af 1 § 3 mom. af ifrågavarande författning; och får jag med anledning häraf och under framhållande, att de ändrade bestämmelserna i författningen lämpligen torde böra träda i kraft med nästkommande tillverkningsårs början, hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen besluta, att 1 § 3 mom. i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maltdrycker skall från den 1 oktober 1910 erhålla följande ändrade lydelse:

Denna förordning äger icke tillämpning å tillverkning af maltextrakt; denna bedrifves under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t särskildt föreskrifver.

Med bifall till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen

förordna, att till Riksdagen skulle afåtas nådig proposition i ämnet af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Arvid Nordlindh.
